

Grups d'ensenyants volen aturar el creixement de l'escola en català al País Valencià

Mestres contra la normalització

Per al proper curs hi ha previstes al País Valencià més places d'ensenyament primari i secundari en català que mai. L'augment és evident, tot i que alguns grups de mestres reticents a aprendre i utilitzar el català han creat una polèmica falsa a la qual ha donat suport el Partit Popular.

Malgrat l'espectacular augment, el nombre de xiquets escolaritzats en català al País Valencià encara és molt petit.

RAFA GIL

Han hagut de passar deu anys. Deu anys després que la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià fóra aprovada, el 23 de novembre del 1983, i l'ensenyament en català ("valencià" en la denominació oficial) tinguera per primera vegada una presència legal, la Generalitat valenciana s'ha decidit, per primera volta, a ofertar places escolars en la nostra llengua. La novetat implica tot un canvi en la filosofia de l'escola valenciana. Els vora 40.000 xiquets que fins ara han estudiat en una línia en català, ho han fet gràcies a l'esforç dels seus pares i professors. Reunions poble a poble, recollides de signatures i tràmits burocràtics s'han repetit allà on hi ha hagut un col·lectiu interessat a tenir escola en català per als xiquets. Era la diferència: pas-

sivitat enfront de militància. Mentre l'ensenyament en castellà quedava garantit, els que el volien en la llengua pròpia del País Valencià havien de demanar-lo, i no sempre ho aconseguien. Dificultats per a reunir un mínim de places, per trobar professors competents i d'altres similars obligaven moltes voltes els xiquets a desistir o a desplaçar-se a un poble diferent al seu. La Conselleria de Cultura i Educació, almenys, pagava els costos de transport i menjador.

Enguany, la iniciativa oficial permetrà que, com a mínim en els 40 centres que ofereixen aquestes places, els pares puguin matricular els seus fills sense preocupar-se de res més, talment com si ho feren en una línia en castellà. Però l'oferta,

tímida, no ha pogut cobrir la demanda creixent d'escola en català i trenta centres més crearan una línia d'ensenyament en la nostra llengua a iniciativa dels pares. La contribució de la Conselleria encara és poca. La Federació Escola valenciana, que agrupa totes les associacions de pares, mestres i alumnes, ho té clar i per això continua les seues reunions periòdiques per animar, contrastar i donar idees als que continuen apostant per l'ensenyament en català al País Valencià.

El passat mes de març, la Federació iniciava el seu cicle de "Trobadetes de primavera per l'ensenyament en valencià", als municipis de Sagunt (Camp de Morvedre) i Calp (la Marina Baixa). Milers de xiquets, pares i ensenyants demostraven que

l'escola valenciana era possible i funcionava. Unes demostracions que s'anaren repetint de comarca en comarca en un esforç encara necessari, perquè malgrat aquest dinamisme el percentatge de xiquets que reben l'EGB en català al País Valencià encara no arriba al 10% i encara és més ridícul quan es tracta d'ensenyament mitjà, on no passa del 2%.

CONFLICTE D'INTERESSOS

Però, tot i ser escassos, els números creixen de manera evident i imparabile. De les 10 escoles que l'any 1983 apostaren pel català, la majoria privades, s'ha passat a les més de 450 que ho faran l'any que ve. A més de la presència de línies en català, la Conselleria ha potenciat també el fet que, a totes les línies en castellà, les assignatures de l'àrea d'experiències siguen donades en català. La institució, tot i anar a un ritme que molts consideren lent, ha manifestat sempre amb claredat que la seua intenció és garantir de manera efectiva el coneixement del valencià a tots els xiquets de les zones catalanoparlants. Aquesta voluntat, però, ha topar amb una dura oposició. Malgrat que la presència del català encara no és, ni de bon tros, igual a la del castellà i que el coneixement de les dues llengües està totalment garantit en el cas dels xiquets escolaritzats en català, algunes veus han començat a llançar l'alarma sobre el perill que corre el castellà i la discriminació de què poden ser objecte els castellanoparlants. Els fronts són dos: alguns sindicats, en concret la Confederació Sindical Independiente de Funcionarios (CSIF) i l'Asociación Nacional de Profesores de EGB (ANPE), i l'Asociación Valenciana de Castellanohablantes;

però, amagat sota paraules tan cridaneres com "discriminació" o "prejudici", només hi ha un conflicte: el que protagonitzen un sector de mestres castellanoparlants, enemics de la normalització lingüística i sense cap voluntat d'aprendre el català que la Llei d'Ús els exigeix. Les seues arengues han calat entre alguns pares, despistats la majoria, que s'han incorporat a una causa purament gremial.

El conflicte té un punt de partença legal, l'article número 23 de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià que diu així: "1. Atesa la cooficialitat del valencià i del castellà, els professors han de conèixer les dues llengües. 2. Els professors que quan entre en vigor aquesta llei no tinguen un coneixement suficient del

valencià seran capacitats progressivament mitjançant una política de voluntariat, gradualitat i promoció professional".

El problema és, precisament, la voluntariat. Una part de mestres, poc important en nombre però molt bel·ligerant, no té cap interès a conèixer el català. Malgrat els cursos que la Conselleria ha ofert sistemàticament als ensenyants per tal que pogueren fer el reciclatge, regulars en hivern, intensius en estiu, deu anys després de l'entrada en vigor de la Llei d'Ús, encara hi ha mestres que no saben, ni volen saber, català, i hi ha també qui en té coneixements, segons el seu títol, però no es prestaria mai a utilitzar aquesta llengua en una classe.

L'augment de la demanda de cursos en català ha obligat els responsables educatius a convocar la gran majoria de les noves places "en valencià" i a modificar moltes de les ja existents, que perden la qualificació d'"en castellà" per passar a "en valencià". Si el mestre que tenia una plaça en castellà està

J. Calomar de portaveu dels mestres que no volen aprendre català.

RAFA GIL

reciclat, és a dir, pot donar la classe en català, no tindrà cap problema i la conservarà, però si no, haurà de canviar la plaça. Cada volta que isca una nova plaça en "valencià", aquell que no estiga reciclat, no podrà accedir-hi.

El CSIF i l'ANPE han donat cobertura a aquells que no volen reciclar-se de cap manera o que ho han fet només de manera simbòlica. Els professors afectats s'han oposat a la Conselleria però, com que en definitiva es tracta únicament d'un problema intern de funcionaris descontents que no volen perdre els seus privilegis, han utilitzat les seues influències per donar més pes a la seua protesta. La primera fase va ser la creació i potenciació de l'Asociación Valenciana de Castellanohablantes, la segona la recerca d'un partit polític que poguera donar veu a aquestes reivindicacions gremials i que ha acabat per aparèixer: el PP. Enmig de la maniobra, el diari *Las Provincias* els va donar un colp de mà.

El nexa entre l'Asociación de Castellanohablantes i els mestres és prou evident: la seua presidenta, Feliciano Palacios, és mestra, actualment alliberada pel CSIF, i el seu vocal més actiu, Vicente Vigo, és director d'una escola a Utiel (la Plana d'Utiel). En les seues propostes ideològiques figura com a emblema la defensa del bilingüisme. Segons aquesta associació, el 70% dels valencians té com a llengua prò-

Les pintades amenaçadores no han aconseguit parar la normalització lingüística al col·legi Cervantes de la Pobla de Farnals (l'Horta).

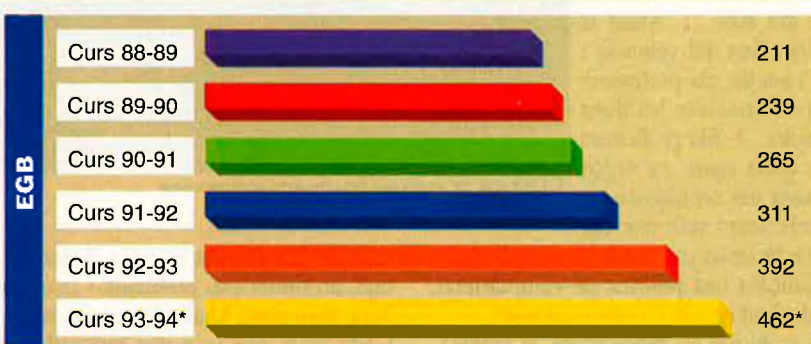
RAFA GIL

EVOLUCIÓ DE L'ENSENYAMENT EN CATALÀ AL PAÍS VALENCIÀ (1988-94)

Centres on s'ensenya en català

Total alumnes curs 92-93: 79.508 (1,9 % del total dels alumnes del País Valencià)

Total alumnes curs 92-93: 39.418 (8,6 % del total dels alumnes del País Valencià)

*Previsió. Font: Conselleria de cultura, educació i ciència de la Generalitat Valenciana.

DOMÈNEC ÒRRIT

pia el castellà i la resta el valencià. Ambdues llengües han de conviure i el valencià no pot imposar-se sinó que els educadors interessats s'hi han d'acostar "per amor". El seu camp de treball ha estat fonamentalment les comarques de la Plana d'Utiel i la Vega Baixa, tradicionalment castellanoparlants. Amb un bon treball de camp, han aconseguit que alumnes i pares es troben amenaçats per la "imposició del valencià". El que per la Conselleria i els pares d'altres zones castellanoparlants, com els Serrans o la Canal de Navarrés, no és més que donar als xiquets l'oportunitat de conèixer les dues llengües oficials, per molts pares de Requena o Oriola, per exemple, l'assignatura de valencià és una imposició dictatorial inadmissible. Amb aquest públic, però, l'Asociación no oblida mai indicar que els que més pateixen aquesta política impositiva de la Conselleria són "aquells funcionaris que es veuen pressionats i atemorits per la possibilitat de perdre el seu treball". Feliciano Palacios va més enllà i manifesta obertament que els cursets organitzats per al reciclatge

dels professors "són una prova de supeditació. Com més cursets, més supeditació i més docilitat del funcionari".

Treballar en aquestes comarques no és suficient per a aquesta associació, que ara impulsa també protestes en centres amb línia d'ensenyament en català on algun mestre es troba a disgust pel fet d'haver d'usar aquesta llengua. Les seues activitats, presentacions en pobles i interposició de recursos contra la Conselleria han tingut un portaveu inesperat: Joaquín Calomarde, diputat autonòmic i màxim responsable de cultura del Partit Popular.

Fa dues setmanes, Calomarde anunciava en públic que "no es pot imposar un reciclatge que vaja contra els interessos funcionaris dels professors" i que, a més, calia retallar les zones que en la Llei d'Ús figuren com a històricament catalanoparlants per adequar-les a la realitat social. Aquestes declaracions van sorprendre l'opinió pública valenciana, ja que Calomarde s'havia creat la imatge d'un consensador que impulsava el "pacte lingüístic" al País Valencià. El seu posicionament al

costat dels funcionaris trencava aquest miratge. Prompte, i tret del PP, tots els grups polítics de les Corts valencianes, el PSOE, Esquerra Unida i Unió Valenciana, condemnaven aquestes declaracions i acusaven Calomarde de voler "iugoslavitzar" el País Valencià amb l'amenaça d'una separació exhaustiva de territoris on és majoritari o no el català. El canvi de Calomarde, que tampoc ha rebut un suport clar del seu partit, sí que té el de la seua dona, Rosa María Rodríguez Magada, mestra alliberada pel sindicat ANPE i que encara no s'ha reciclat.

A més del suport individual del diputat Calomarde, l'Asociación ha tingut el del diari *Las Provincias* que fa unes setmanes publicava, en exclusiva, un presumpte document de la Conselleria de Cultura que, segons els titulars, especificava com eliminar el castellà de l'escola i que imposava als xiquets fins i tot l'obligació de parlar en valencià al pati de jocs. La realitat era ben diferent. Aquest document era un full intern del col·legi públic Cervantes de la Pobla de Farnals (l'Horta) del qual la Conselleria encara no tenia coneixement. Es tractava del projecte de normalització lingüística que tots els centres han de tenir i que elaboren de manera totalment independent. El motiu és clar: l'experiència revela que els xiquets que van a una línia en castellà no acaben dominant el valencià i cal influir el seu entorn per tal que la llengua hi tinga una presència i un prestigi, amb la retolació externa, el comportament del professors, etc. Respecte al fet d'obligar als xiquets a parlar valencià, no era més que una recomanació als mestres de fer-ho. Amb aquesta manipulació, el diari degà de la ciutat de València canviava l'estratègia de la confusió anticatalanista per l'atac directe contra la llengua dels valencians i provocava accions més concretes.

La directora del centre, on existeix una línia en català i dues en castellà, Dolores Alemany, castellanoparlant prefectament reciclada, denuncià la mentida i avisà de la possible interposició d'una querrela. A l'endemà, les parets del col·legi apareixien plenes de pintades amenaçadores: "Si denunciéu hi haurà foc". La directora es manifestava dolguda: "per les amenaces i perquè, com era un document intern, sabem que algú del claustre l'ha filtrat, jo crec que sense voler causar aquest embolic". Les vacances d'estiu, però, han calmat un cas que el poble ha rebut amb disgust. El proper curs, el Cervantes comptarà, sense cap trauma, amb dos cursos de primer en català, un més que l'any passat.

Jordi Sebastià